

D R E P T U L

LEGIslaŢIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENŢA ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ŞI DUMINECA

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an şi pe jumătate de an
la 1 Ianuarie şi 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentzii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casaŢiune şi justiŢie, secŢiuni-unite*: Ministerul de război cu Locotenent-colonel în rezervă Ştefan Calmuschi. — *SecŢiunea III*: Ministerul de finanŢe cu Safta Hurmuz Mirodone.

Curtea de apel din GalaŢi: Gheorghe Pătraşcu cu Jeana Brun.

JURISPRUDENŢA STRAINĂ. — *Tribunalul civil din Avranches*. — *ObservaŢiune de d-l profesor D. Alexandresco.*

Părerii şi discuŢiuni de d-l Matei I. Dimitriu, magistrat, Adj. Bibliografie.

JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI-UNITE

AudienŢa dela 26 Septembrie 1914

PreşedinŢa d-lui G. N. Bagdat, prim-preşedinte

Ministerul de război cu Locot-colonel în rezervă Ştefan Calmuschi

SOLDE OFIŢEREŞTI. — FOND PENTRU CAL ŞI HARNAŞAMENT. — CAPITAL DISPONIBIL. — DACA SE POATE RESTITUI. — ART. 3, AL. ULTIM DIN LEGEA SOLDDELOR ÎN ARMATĂ DIN 1896 ŞI ART. 106 DIN REGULAMENTUL ACESTEI LEGI.

Fondul alocat ofiŢerilor pentru cal şi harnaşament pe baza art. 3 din legea soldelor şi art. 106 din regulamentul acestei legi, fiind destinat a forma un fond asigurător pentru ofiŢeri în scopul anumit de a-şi procura cal şi harnaşament, nu poate fi restituit căpitanilor avansaŢi la gradul de maior, cu toate că în instrucŢiunile ministeriale relative la administrarea fondului pentru cal şi harnaşament se prevede că pentru

căpitanii avansaŢi la gradul de maior să se poată restitui capitalul disponibil din acest fond, de oarece instrucŢiunile ministeriale nu pot modifica dispoziŢiunile precise din legea şi regulamentul soldelor cari nu prevăd o asemenea restituire.

No. 6. — Casată în urma recursului făcut de Ministerul război, sentinŢa No. 552 din 1911, a tribunalului Bacău, secŢiunea I, în proces cu Locot-colonel în rezervă Ştefan Calmuschi.

S'a citit raportul făcut în cauză ce d-l consilier Bossy.

S'a ascultat d-l avocat Caracaş, pentru recurent, în dezvoltarea motivului de casare; d-l avocat Angelescu, pentru intimat, în combateri; d-l procuror St. Stătescu, în concluzii pentru respingerea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra mijlocului al doilea de casare, trimis în cercetarea secŢiunilor-unite:

„Greşita interpretare şi violarea art. 3, ultimul alineat din legea asupra soldelor în armată, a art. 106 din regulamentul legii şi a instrucŢiunilor anexa B, combinat cu art. 2, 22 şi 27 din legea pentru înfiinŢarea Casei de credit şi ajutor a ofiŢerilor şi art. 109 şi următorii din regulamentul acestei legi.

„Tribunalul Bacău, ca şi tribunalul Roman, prin sentinŢa atacată cu recurs condamnă Ministerul a restitui intimatului suma de 180 lei, reŢinerile indemnitaŢiei pentru fondul de cal şi harnaşament.

„Conform textelor menŢionate, această indemnitate formează un fond cu o anume destinaŢie, iar capitalul nu se liberează sub nici un motiv ofiŢerului, ci se întrebuinŢează exclusiv pentru scopul în care a fost creat, adică pentru procurarea de cal, de harnaşament, ajutoare în cazuri fortuite, etc.“

Având în vedere că, din sentinŢa adusă în recurs se constată că, locotenent-colonel în rezervă

Ștefan Calmuschi, a chemat în judecată pe ministrul de război spre a fi obligat, între altele, să-i plătească și suma de lei 180, fondul disponibil pentru cal și harnașament, care trebuia să i se restituie încă de când a fost înaintat la gradul de maior, cerere ce a fost admisă de tribunalul Roman, prin sentința No. 90 din 1908;

Că, această sentință fiind casată de această Inaltă Curte, secțiunea I, prin deciziunea cu No. 310 din 1910, procesul a fost trimis în cercetarea și judecata tribunalului Bacău, care a dat aceeași soluțiune procesului, întemeindu-se pe motivele din sentința tribunalului Roman;

Că, ministerul de război făcând recurs și în contra sentinței tribunalului Bacău, și întemeindu-l pe aceleași motive, pentru care a fost casată sentința tribunalului Roman, recursul a fost adus în judecata secțiunilor-unite, conform art. 65 din legea organică a acestei Inalte Curți;

Văzând art. 3, ultimul aliniat din legea soldelor în armată, cum și art. 106 din regulamentul acestei legi, ambele din anul 1896, sub imperiul cărora s'a făcut cererea de restituirea sumei;

Considerând că rezultă din dispozițiunile acestor texte de lege și regulament, că, fondul alocat ofițerilor pentru cal și harnașament este destinat a forma un fond asigurator pentru ofițeri cu un anumit scop, adică pentru procurarea de cal și harnașament;

Că, nici din lege nici din regulamentul legii soldelor nu rezultă că acest fond se restituie ofițerilor în anumite cazuri, ci numai că fondul se întrebuintează exclusiv în scopul pentru care a fost creat;

Considerând că dacă, în adevăr, penultimul aliniat din instrucțiunile relative la administrarea fondului pentru cal și harnașament se prevede că, pentru căpitani înaintați la gradul de maior, capitalul disponibil li se plătește la înaintare, aceste dispozițiuni din instrucțiunile ministeriale, nu pot modifica dispozițiunile clare și precise din legea și regulamentul soldelor, care după cum s'a arătat, nu prevăd o asemenea restituire;

Că, astfel fiind, când tribunalul a obligat pe ministrul de război să restituie intimatului fondul pentru cal și harnașament pe temeiul art. 3, ultimul aliniat din legea soldelor și art. 106 din regulamen-

tul acestei legi, a violat și interpretat greșit aceste texte din lege și regulament și prin urmare motivul de casare invocat este întemeiat;

Văzând și dispozițiunile art. 65 din legea organică a acestei Inalte Curți;

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 16 Septembrie 1914

Președința d-lui I. Duca, președinte

Ministerul de finanțe cu Safta Hurmuz Mirodone

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — TAXE SUCCESORALE. — AVERE RURALĂ PÂNĂ LA 5 HECTARE. — AVERE MOBILIARĂ PÂNĂ LA 2.000 LEI. — ART. 48 § 1 L. TIMBRULUI.

Prin art. 48 § 1 din legea timbrului dela 1906, legiuitorul scutind de taxa de înregistrare succesiunile descendenților când ele se compun din avere imobiliară rurală până la cinci hectare și avere mobilă până la 2.000 lei inclusiv, a voit să avantajeze numai pământul ca atare și cultura lui obișnuită, nu însă și specula ce s'ar putea face pe aceste terenuri, speculă care ar forma valori concrete consistând în stabilimente comerciale sau industriale care s'ar îndepărta cu totul dela cultura pământului.

Prin urmare, tribunalul dă o interpretare greșită citatului text de lege și comite un exces de putere când scutește de taxa de moștenire o casă construită pe un teren rural mai mic de cinci hectare, casă care nu servește de locuință, în care caz încă este scutită de taxă, ci servește la speculă fiind închiriată pentru local de cârciumă și producând un venit anual de 160 lei.

No. 256. — Casată, după recursul făcut de Ministerul de finanțe, sentința tribunalului Putna, secțiunea II, No. 63 din 1914, în proces cu Safta Hurmuz Mirodone.

S'au ascultat d-nii avocați Marinescu, în dezvoltarea motivelor de casare, Ignat în combateri, și d-l procuror N. I. Zamfirescu, în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Greșita aplicațiune a art. 48 al. I, din legea timbrului dela 1906, violarea acestui articol și exces de putere. Safta H. Mirodone, tutoare legală a minorilor săi copii, a fost impusă la taxe succesoriale pentru averea

rămasă acestora dela tatăl lor Hurmuz S. Mirodone. Succesiunea era formată din pământ pe care se găseau și imobile înscrise în roluri ca producătoare de venit. Tribunalul de Putna, secțiunea II, după ce a redus numărul hectarelor, bazat numai pe depoziiții de martori, a dispensat pe minori de plata oricărei taxe pe motiv că erau mai puțin de 5 hectare și pe considerentul că legiuitorul a înțeles să scutească mica proprietate în general, iar nu numai terenurile goale. Instanța de fond a făcut eroare: legea timbrului nu a înțeles să scutească decât terenurile de cultură iar nu și construcțiile producătoare de venit. Aceasta reese atât din litera cât și din spiritul legii.

„Ar fi chiar contra bunului simț, pe motiv că terenul este mai mic de 5 hectare, să se scutească de plata taxelor niște construcții producătoare de venit a căror valoare, cum este în specie, ar depăși cu mult valoarea a 5 hectare pământ și a 2.000 lei avere mobilă. Tribunalul Putna, secțiunea II, scutind de taxe averea rămasă dela Hurmuz S. Mirodone, a aplicat greșit și a violat art. 48, al. I din legea timbrului dela 1906, și a comis un exces de putere“.

Având în vedere că prin art. 48, § 1 din legea timbrului dela 1906, legiuitorul a scutit de taxa de înregistrare succesiunile deferite descendenților când ele se compun din avere imobiliară rurală până la 5 hectare și avere mobilă până la 2.000 lei inclusiv,

Având în vedere că prin această dispoziție, legiuitorul a voit să avantajeze numai pământul ca atare și cultura lui obișnuită, nu însă și specula ce s'ar putea face pe aceste terenuri, speculă care ar forma valori concrete, consistând în stabilimente comerciale sau industriale care s'ar îndepărta cu totul dela cultura pământului pe care legiuitorul a avut-o în vedere când a stabilit scutirea care reprezintă o avere separată și pe care legiuitorul le-a scutit numai până la limita de 2.000 lei;

Considerând că, în speță, se constată că s'a construit pe terenul în chestiune, teren mai mic de 5 hectare, o casă, dar că această casă nu servește de locuință, în care caz ea încă este scutită de taxe, ci servește la speculă, fiind închiriată pentru local de cârciumă și producând un venit anual de 160 lei;

Că dar tribunalul, scutind de taxa de moștenire și această construcție producătoare de venit, a dat o greșită interpretare citatului text din legea timbrului și a comis și un exces de purere;

Că dar motivul de casare fiind întemeiat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 23 Septembrie 1914

Președinta d-lui V. Tătaru, președinte

Gheorghe Pătrașcu cu Jeana Brun

QUASI-DELICT. — PREJUDICIU. — DAUNE. — RESPONSABILITATE — ART. 998 C. CIV.

CONCUBINAJ. — NAȘTEREA UNUI COPIL. — ACȚIUNE ÎN DAUNE. — CÂND POATE FI ADMISĂ. — DOL. — VIOLENȚĂ. — ART. 998 C. CIV.

1° Pentru ca o faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu, să oblige pe cel care l-a ocazionat să l repare, trebuie ca acea faptă să constituie un act injust, săvârșit fără drept și în contra legii și care să fie în același timp impunitabil autorului.

2° Imprejurarea că între un bărbat și o femeie a existat raporturi sexuale urmate chiar și de nașterea unui copil, nu poate da loc la o acțiune în daune întemeiată pe art. 998 c. civ., de cât numai dacă acest fapt a avut loc prin seducțiune sau violențe exercitate de bărbat, adică dacă se stabilește că unirea sexuală nu este voluntară ci rezultatul unui dol, a unor manopere frauduloase sau a unei violențe și în acest caz faptul din care isvorăște acțiunea în daune nu este concubinajul, ci dolul sau violența exercitată de bărbat în scop de a determina pe femeie la concubinaj.

No. 99. — S'a prezentat apelantul Gh. Pătrașcu, asistat de d-l avocat Em. Antonescu, și apelanta Jeanne Brun, prin d-l avocat Aurel Iliescu.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Gheorghe Pătrașcu în contra sentinței No. 174 din 1913 a tribunalului Ilfov, secțiunea I, și apelurile făcute de Jeanne Brun, atât contra acestei sentințe cât și acelei cu No. 21 din 1913 a aceluiaș tribunal;

Având în vedere acțiunea introdusă la prima instanță prin care Jeanne Brun chiamă în judecată pe G. Pătrașcu spre a fi obligat a-i plăti ca daune suma de lei 20.000 pentru faptul că a sedus-o prin mijlocul promisiunilor de căsătorie și după un trai îndelungat a părăsit-o lăsând în sarcina sa un copil de 5 ani. Iar în petiția de apel reclamanta mai a-

daogă că, Pătrașcu cu deosebite promisiuni ar fi determinat-o să trăiască cu dânsul și de oarece s'a însurat, prejudiciul cășunat nu l-ar mai putea repara decât prin daune-interese;

Având în vedere sentința tribunalului No. 21 din 1913, prin care se admite în parte acțiunea și se obligă Gh. Pătrașcu la plata sumei de 10.000 lei, cum și sentința cu No. 174 din 1913 prin care se reduc daunele la suma de lei 7.000;

Având în vedere actele prezentate de părți și atașate la dosarele cauzei, concluziunile lor orale precum și concluziunile scrise aflătoare în dosarul Curței de apel București No 191 din 1913, la care se referă ambii împričinați;

Având în vedere că reclamanta își întemeiază acțiunea sa pe art. 998 c. civ.;

Considerând că nu orice fapt al omului care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe cel care l-a ocazionat, a-l repara; căci, legea cere ca acea faptă să constituie un act injust, un act săvârșit fără nici un drept, un act contrar legii și în acelaș timp ca fapta să fie imputabilă autorului;

Că, din acest punct de vedere, uniunea liberă dintre un bărbat și o femeie este un act neprohibit de lege, oricare ar fi urmările ei materiale și morale, uniune urmată chiar de nașterea unui copil; în drept, nu dă ființă la nici un fel de obligațiune între soți atât cât ține uniunea cât și după desfacerea ei. Părțile sunt stăpâne pe voința și persoana lor, consimțind să trăiască în concubinaj în afară de protecțiunea legii, implicit se supun de bună voe la toate urmările firești ce isvorăsc din această situațiune neregulată și ca atare la toate neajunsurile create lor prin lege și de convențiunile sociale. Aceste neajunsuri, prevăzute de părți, oricât de mari ar fi, orice pagube materiale și morale ar aduce, nu pot să îndrituiască pe făptași de a pretinde vre-o despăgubire unul contra altuia;

Că, dacă uneori uniunea dintre un bărbat și o femeie dă naștere la o acțiune în daune, fie din cauza pierderii considerațiunii sau a nașterii de copil, aceasta se admite numai în caz de seducțiune sau de violență exercitată de către bărbat, adică când se stabilește că unirea sexuală nu este voluntară, ci rezultatul unui dol, a unor manopere frauduloase, a unei violențe și, în această ipoteză, în realitate faptul din care isvorăște acțiunea în daune nu este

unirea sexuală, concubinajul, dar *dolul* sau *violența* exercitată de către făptași pentru a determina pe victimă la acea unire, e vina făptașului;

Că, fiind admis aceasta în drept, apelanta cată pentru a triumfa în acțiunea ce a făcut, să facă dovadă că a fost determinată să trăiască în concubinaj cu părâtul prin seducțiune sau alte manopere frauduloase exercitate de acesta din urmă;

Având în vedere că, din actele din dosar și anume din anunțurile din jurnal și scrisorile schimbate între Jeanne Brun și Gh. Pătrașcu se constată în fapt următoarele:

Că, la finele anului 1905 d-șoara Jeanne Brun printr'uu anunț publicat în jurnalul «Țara», sub pseudonimul de «Raymonde» și-a exprimat dorința a corespunde cu un domn distins și inteligent.

Că, apelantul Gh. Pătrașcu socotind că îndeplinește în totul cerințele domnișoarei, sub numele de «Orlando» răspunde reclamantei și un viu schimb de scrisori are loc între dânsii, însă nicăeri nu se vorbește de promisiuni de căsătorie; că, Pătrașcu dându-și în vileag numele adevărat și insistând ca și reclamanta să-și dea numele și să facă cunoștiință cu dânsul, domnișoara Brun prin o scrisoarea semnată tot «Raymonde» îi răspunde că dă lecțiuni de franceză și n'are avere; că, a inspirat o mare pasiune unui tânăr cu care a trăit doi ani și a fost în urmă abandonată din cauza sărăciei; că, a suferit mult din cauza acestui amor și nu voește să risce de a iubi decât pe un om, care ar avea o situațiune bună și independentă. Și termină întrebând pe părât «acum tot voiți să mă cunoașteți?»

Că, tinerii făcând cunoștiință, între dânsi s'au stabilit raporturi intime ce au durat câțva timp până ce s'au despărțit în termeni prietenești; dovadă gingașa scrisoare a reclamantei trimisă scumpului ei George, prin care își exprimă mirarea că nu i-a răspuns la scrisoarea ei și-l roagă să nu aibă teamă că voește să reia relațiile; apoi adaogă: „Nu vă înșelați, n'am intenția, mi-ați spus că mijloacele d-voastră nu vă permit de a crește un copil, mi-o țiu ca spusă și nu insist să vă fac să acceptați o paternitate pe care o refuzați, dar în așt-fel de condiții e evident că, noi nu putem fi decât simpli amici, și pentru ce nu am fi; natura nu-se neliniștește de actele stării civile și în ordinea ei Maria

este tot lăstarul lui Gh. Pătrașcu....." (pag. 34, dosar trib.);

Că, Gh. Pătrașcu întâlnind în București în anul 1911 pe reclamană și propunându-i să o primească în casa lui proprie dimpreună cu copila lui Maria spre a o face «gospodină în casa ei» și spre a i schimba viața ei de vagabond ce a dus-o de vre-o zece, cincisprezece ani, Jeanne Brun primește pentru moment oferta, trimite o parte din bagaje la casa pârâtului, dar în urmă cere înapoierea bagajelor sub cuvântul că ar fi făcut cunoștința unui om bogat;

Că, Gh. Pătrașcu o roagă să se gândească serios la ceea ce face, să nu fie încăpățânată și să dea cu piciorul în toate, dar dacă nu acceptă oferta se consideră achitat de toate. Și, în sfârșit, în urma acestor împrejurări și aproape dupe un an de zile, pârâtul se căsătorește cu o altă femeie;

Considerând că, fiind stabilite aceste, în specie nu poate fi vorba de seducere, de oarece nu rezultă din nimic că s'ar fi întrebuințat manopere frauduloase din partea bărbatului pentru a determina pe femeie să se abandoneze lui, sau că aceasta s'a fi găsit într'o etate frageță și fără experiență și datorită promisiunilor bărbatului, a căzut victima stăruințelor sale;

Că, nu a fost seducere, ci din contră voința liberă și reflectată din partea femeii, rezultă și din aceea că ea, pe lângă că era majoră, nici nu se găsea la primul pas, ci mai fusese — după cum s'a arătat mai sus — în legătură cu un alt bărbat timp de doi ani, ceea ce denotă că, avea experiența vieții și că își dădea seamă de actul ce făcea și de consecințele firești ale acestui act;

Că, deși în una din scrisorile apelantului se vorbește de promisiuni de a face pe Jeanne Brun «gospodină la casa ei», dar aceste promisiuni, chiar dacă nu ar fi fost serioase, ceea ce nu se dovedește în specie, ele nu au putut determina pe reclamantă să se abandoneze lui Pătrașcu, căci raporturile intime între împričinași au avut loc în 1905, pe când propozițiile de căsnicie s'au făcut șase ani mai târziu în 1911, ofertă de altminterlea refuzată de d-ra Brun;

Considerând că, neexistând manopere frauduloase și prin urmare seducere din partea bărbatului, împrejurarea că au existat raporturi intime, urmate chiar de nașterea unui copil, nu poate să motiveze

o acțiune în daune, lipsind elementul esențial cerut de art. 998 c. civ., culpa bărbatului;

Că, dar, față de toate acestea acțiunea în daune făcută de Jeanne Brun nefiind fondată, urmează pe de o parte a se respinge apelurile ei, pentru majorarea daunelor, și pe de alta a se admite apelul lui Gh. Pătrașcu, a se reforma sentințele apelate și a respinge acțiunea introductivă de instanță;

Având în vedere că, nașterea unui copil provenit dintr'o uniune neregulată dă loc în favoarea copilului la două obligațiuni de a crește, întreține, educa: una civilă în sarcina mamei naturale în privința căreia copilul natural e pus pe aceiași treaptă cu copilul legiuit, și o altă obligație naturală în sarcina bărbatului, care a recunoscut paternitatea naturală, obligație care în principiu nu dă loc la nici o acțiune, însă care poate să fie transformată prin voința debitorului într'o obligație civilă sau să servească drept cauză legitimă unei plăți făcute în deplină cunoștință;

Considerând că, deși pârâtul Gh. Pătrașcu prin scrisorile mai sus menționate se recunoaște drept părintele copilei Maria și oferă mamei sale d-ra Brun de a o primi împreună cu copila în casa lui și a o face gospodină în casa ei, dar aceasta nu constituie de cât recunoașterea înscris a unei obligațiuni naturale urmate de indicațiunea intențiunei de a o achita;

Că, în nici un caz nu se poate deduce intențiunea apelantului de a creia în favoarea copilei o obligațiune civilmente obligatorie, de a transforma o obligație naturală în alta civilă, de a nova, și de îndată ce reclamanta a respins oferta făcută, Pătrașcu se grăbește de a o retrage;

Că, prin urmare, nici pe temeiul recunoașterii unei paternități naturale, reclamanta nu este îndrituită să ceară ca ajutor pentru întreținerea și creșterea copilei suma de lei 20.000 sau verice sumă.

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnași: I. Corjescu, X. Andronescu, Al. Peretz.

Opiniune

Considerând că este bine stabilit că, în urma relațiilor intime dintre Gheorghe Pătrașcu și Jeanne Brun, s'a născut o copilă care azi se găsește în îngrijirea mamei sale, fapt recunoscut prin una din scrisorile sale de către Pătrașcu, care mai târziu s'a

însurat cu altă femeie; așa că rezultă în mod evident proba prejudiciului suferit de femeie, prejudiciu atât moral, prin faptul nașterii unui copil în afară de legăturile căsătoriei, cât și material, întrucât având a purta grijă de acest copil i s'a îngreuiat condițiile luptei pentru existență;

Considerând că rămâne a se vedea dacă Pătrașcu este dator să repare acest prejudiciu;

Având în vedere că, conform art. 998 c. civ., omul răspunde de greșala sa, iar art. 999 îl declară răspunzător chiar de o simplă neglijență sau imprudență;

Că, așa fiind, când e vorba de a se ști dacă un bărbat e răspunzător față de femeia părăsită cu un copil, nu este nevoie ca să se dovedească din parte-i nici seducțiune nici manopere frauduloase, cuvinte pe care legea nu le întrebuițează, pentru a obține abandonul femeii; singurul lucru de care trebuie să se ocupe judecătorul este de a vedea dacă există greșală, neglijență sau imprudență, fie chiar o simplă ușurință sau neprevădere;

Considerând că chiar faptul inițial — de a intra în corespondență cu o femeie — care caută cunoștință prin mica publicitate dintr'un ziar, constituit din partea lui Pătrașcu o ușurință, care dacă poate fi permisă adolescentului, nu-i este îngăduită unui om matur și cu o bună pozițiune socială; în urma acestei corespondențe survenind, cum era natural să se întâmple, cunoștința, dânsul nu se mulțumește numai cu atât și cu toate că Jeanne Brun îi declară că nu a înțeles să caute amant, nici chiar cunoștința, dânsul leagă relațiuni intime, fără a avea prevederea că asemenea relațiuni repetate cu o femeie pot avea de rezultat nașterea unui copil;

Că, dacă în această privință o parte de vină revine și femeii care nu a avut mai multă tărie și a făcut primul pas abandonându-se, negreșit că acest abandon se datorește, ca mai întotdeauna, stăruințelor perzistente ale bărbatului, prezumțiunile sunt suficiente în această materie, căci nu trebuie uitat că Jeanne Brun nu era o femeie cu moravuri ușoare și după cum însuși Pătrașcu a recunoscut înaintea acestei Curți, era de o bună condițiune socială, locuind cu sora și mama sa, câștigându-și existența cu lecțiuni particulare, deci în mod onorabil;

Că, pentru a pune la adăpost pe Jeanne Brun de

orice bănuială, că abandonul s'ar datori înclinărilor sale, nu trebuie să se uite că dacă ea era de o bună conduită, se găsea însă în modeste condițiuni materiale și Pătrașcu, pictor cu reputație, avea tot avantajul ca să o facă să i se abandoneze;

Că aceste fapte intră în prevederile art. 998 și 999 c. civ., constituind o greșală și în orice caz o imprudență și a cere să se stabilească seducțiune sau manopere frauduloase ar însemna să se dea o interpretare greșită acestor texte, adăogându-se la lege.

Pentru aceste motive, credem că apelul lui Gh. Pătrașcu trebuie să fie respins, și întrucât este vorba ca dânsul să fie condamnat la o sumă fixă, odată pentru totdeauna, credem că suma de 7.000 lei, acordată de tribunal este prea mică și deci apelul Jeannei Brun trebuie admis, majorându-se această sumă.

Semnați: V. Tătaru, D. Istrati.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN AVRANCHES

30 Mai 1913

IMOBIL DOTAL. — CONSTRUCTIUNI FĂCUTE PE ACEL IMOBIL. — DOTALITATE. — ART. 1543 C. CIV. FR. (1236 C. CIV. ROM.).

Cu toate că, după art. 1543 din codul civil (1236 c. civ. rom.), dota nu poate fi nici constituită, nici mărită în timpul căsătoriei, totuși construcțiile ridicate pe fondul dotal sunt lovite de dotalitate și, ca atare, nealienabile și nesusceptibile de ipotecă.

(Din Recueil Phily).

Observațiune. — Chestiunea judecată prin sentința tribunalului, al cărei sumar s'a reproduș mai sus, este controversată, însă soluțiunea cea mai juridică este, de bună seamă, aceea care pune în principiu că asemenea construcțiuni sunt dotale, chiar atunci când au fost făcute cu banii parafernali ai femeii sau cu banii bărbatului. Această soluțiune nu este decât un efect al accesiunii. «*Omne quod solo aedificatur, solo cedit*», zicea legea romană¹⁾.

Este adevărat că Curtea de Casație din Palermo, a decis că bărbatul, care a făcut cu banii lui proprii îmbunătățiri asupra fondului dotal, devine co-

1) Vezi, în acest sens, numeroasele autorități citate în tom. VIII al Coment. noastre, p. 148, nota 1, precum și în observația ce am publicat asupra unei decizii a Curții din Iași, în *Cr. judiciar* din 1904, No. 9, p. 79. La autoritățile citate acolo trebuie să adăogăm, Cas. fr. D P. 1912. 1, p. 63.

proprietar în indiviziune a acestui fond până la concurența cheltuelilor sale²⁾, însă această soluțiune n'a fost nici o dată consacrată de jurisprudența franceză³⁾.

Dar dacă construcțiunile și chiar simplele îmbunătățiri, aduse fondului dotal de către bărbat, aparțin femeii, în puterea dreptului de accesiune, este evident că ea nu se poate înavuți în detrimentul bărbatului. «Cheltuelile ce le va face bărbatul pentru adăogirea acareturilor zestrei, și pentru întocmirea lor și pentru desbaterea moșiilor, nu le păgubește», zice codul lui Andr. Donici (§ 18, capit. 33).

Bărbatul va fi deci despăgubit, conform principiilor generale, de toate cheltuelile făcute în privința impenselor necesare, iar acelor utile numai în limitele plusvalutei aduse fondului⁴⁾, cât pentru simplele înfrumusețări sau impense voluptuare, bărbatul nu va avea drept, în principiu, la nici o despăgubire, el putând numai să le ridice, dacă aceasta se poate face fără stricăciune, *sine detrimento rei* (argument din art. 539 dela titlul uzufructului), și dacă femeia nu preferă să le păstreze, plătindu-le bărbatului⁵⁾.

«Bărbatul sau moștenitorii lui, zice art. 1163 din codul civil portughez dela 1867, sunt în drept să ceară dela femeie sau dela moștenitorii ei sumele cheltuite de el cu îmbunătățirile necesare și utile aduse fondului dotal, însă numai până la concurența plus-valutei dobândite de imobil în momentul restituirei (*mas so na importancia de valor accrescido ao tempo da restituição*). Cât pentru îmbunătățirile voluptuare (*as melhorias voluptuarias*), bărbatul sau moștenitorii lui nu au decât dreptul de a le ridică (*so podem ser levantadas pelo marido ou pelos seus herdeiros*)».

Bărbatul nu are însă nici într'un caz dreptul de a reține fondul dotal până la plata sumelor ce urmează a-i fi restituite, pentrucă, după părerea noastră, dreptul de retenție fiind un drept excepțional, nu poate fi exercitat decât în cazurile în care legea îl conferă anume; or, nici un text nu-l acordă în specie bărbatului. Chestiunea este însă controversată⁶⁾.

2) Cas. Palermo, Sirey, 92. 4. 33.

3) Vezi deciziile citate în Répert. Sirey, V^o Dot, 473 urm. Vezi și tom. VIII al coment. noastre, p. 147. nota 3 și p. 225, *ad notam*, 5°.

4) Cpr. C. Iași, *Cr. judiciar* din 1904, No. 9 (cu observ. noastre). C. București, *Cr. judiciar* din 1900, No. 76 și *Dreptul* din acelaș an, No. 78.

5) Cpr. L. 9, Dig., *De impensis in res dotales factis*. 25. 1.

6) Vezi asupra acestei controversă, Pand. fr., V^o *Marriage*, 11472 urm.; Répert. Sirey, V^o Dot, 2838 urm.; Guilleouard, *Contrat de mariage*, IV, 2152 și *Droit de rétentio*, 79; Nacu, III, No. 253, p. 149. Mai vezi tom. VII al coment. noastre, p. 281, *ad notam*; tom. VIII, p. 443, 444; tom. X, p. 348, etc. Vezi și D. D. Stoenescu (*Dreptul* din 1908, No. 7, p. 514, care se pronunță tot în sensul părerii noastre.

Tot ce se poate admite este numai că bărbatul va putea să compenseze impensele la care el are drept, cu dota alienabilă ce datorește [soției sale⁷⁾], și încă și acest punct se contestă de unii autori.

D. Alexandresco

Părerii și Discuțiuni

O observare asupra legii pentru învoeli agricole

Legea învoelilor agricole fiind plăsmuită în vremurile înourate încă pentru țară, în dureroasa liniștire după 1907, poartă dispozițiuni concise, cu sancțiuni s'ar putea spune energice.

Această lege fiind specială unor anumite clase sociale — proprietarilor sau arendașilor și țăranilor — aceste două categorii de persoane pot contraveni la dispozițiunile ei cât și funcționarii arătați în lege, cari pot înfrânge penalicește diferitele obligațiuni ce au executat și cari sunt puse în sarcina lor.

Având a ne ocupa de aceste din urmă abateri și în special de competența lor loci, unde urmează a fi judecate ele, trebuie să observăm că, art. 90 din legea pentru învoeli relativ la contravențiunile rezultate din această lege, se referă în special la infracțiunile ei firești, care rezultă din neaplicarea dispozițiunilor ei fundamentale ca principiu de viață și scop a acelei legi, și săvârșite de particulari (părțile în vederea cărora ea a fost creată); cu alte vorbe art. 90 se ocupă numai în ce privește competența contravenirilor la învoelile agricole.

Textul art. 90 spune: Toate plângerile provenite din învoelile agricole se vor judeca de către judecătorul de ocol al locului unde învoiala trebuie să se execute. Ca cele de ex. din art. 5, 8, 38, 40, 41 al. I, 42, 43, 57, 62, 81, 82, 89 etc. toate isvorâte din munci agricole.

Cât despre abaterile — contravențiuni sau delictive — comise de funcționarii arătați de lege, ele cad în afara sferei de competență prevăzută de art. 90, căci acele infracțiuni nu nasc din învoelile agricole cum spune art. 90, ci cu ocaziunea unor în-

7) Cpr. C. București, *Cr. judiciar* din 1900, No. 76 și *Dreptul* din acelaș an, No. 78. Vezi tom. VII al coment. noastre, p. 281, *ad notam*; tom. VIII, p. 224 și p. 444, etc. Vezi însă Aubry et Rau, V, § 540, p. 630 (ed. 4), care nu admit compensația decât în privința impenselor necesare

voeli, întru cât funcționarii contravenienți nu sunt părți contractante.

Ce vom decide despre aceste infracțiuni, comise de funcționarii, arătați de legea pentru învoeli, ca cele prevăzute de ex. de art. 57, 84, 89, 104, 105, 106, 107, etc., cari cad sub competența judecătoriei de ocol, se vor judeca la locul arătat de art. 90 din lege, sau se va avea în vedere normele competenței generale prevăzută de art. 51 din legea jud. de ocol, deci și la reședința judecătoriei?

Distingem fără îndoială delicturile clasice ale codului penal cari dacă se săvârșesc și isvorăsc tot din legea pentru învoeli agricole, fără îndoială că se vor judeca de instanța competente (tribunal, etc.) ca cele de ex. prevăzute de art. 332 și 333 c. pen., din art. 89 din legea p. înv. agric.; 147 și 148 c. pen., din art. 105 l. p. înv., 336 și 337 c. pen., din art. 57 dl. p. înv. 123 și 124 c. pen., din art. 84 l. p. înv., căci aceste delicturi nu pot în nici într'un caz constitui un accesoriu, ci sunt cu totul independente, distincte, de faptul dela care și cu ocaziunea căruia au luat naștere.

Nici în spiritul legiuitorului agricol n'a fost, și nici prin art. 53 din legea jud. în care sunt prevăzute delicturile speciale date în competența judecătoriei, și între cari nu sunt trecute și delicturile de mai sus, nu s'a zărit nici o intenție măcar de derogare în sensul ca aceste delicturi să fie judecate de judecătorul de ocol.

Derogarea trebuie să fie fără îndoială, expresă ca, în art. 17 al. 8 din legea băncilor populare despre delicturile prevăzute de art. 123 și 140 c. pen., sau ca în noua lege pentru organizarea meseriilor despre delicturile prevăzute de art. 123, 140 și 144 c. pen., cari sunt date în competența judecătoriei de ocol.

De alt-fel, unele inspectorate agricole când sesizează instanțele judecătorești în acest gen de contravențiuni sau delicturi păstrează și au în vedere tot art. 90 din legea pentru învoeli agricole, și aceiași părere se găsește aplicată și de unele judecătorii.

Dar părerea de mai sus, se poate deduce și din cuprinsul art. 77 și 78 din legea pentru învoeli, unde se arată modul de petiționare a părților (proprietari sau arendași și țărani).

De alt-fel și art. 58 al. 7 din legea jud. de ocoale, pare că a avut în vedere deosebirea de mai sus, când spune că judecătorii de ocol îndeplinesc la primăriile comunelor respective, printre altele și atribuțiunea: de a judeca toate afacerile date în competența lor, și cu privire la învoelile agricole și

la raporturile dintre muncitori, sau dintre muncitori și proprietari sau arendași și nu vorbește și despre abaterile comise de funcționarii publici.

De altfel, întrucât multe din delicturi sunt în desul de grave în consecințele lor, ca cele prevăzute în art. 107 (legea p. înv. agr.), unde funcționarul condamnat definitiv la închisoare, devine incapabil de a mai fi funcționar public, această consecvență gravă aduce cu sine o lămurire clară că asemenea delicturi să nu fie lipsite de o cât mai largă putință de apărare, iar o lipsă pe apărare părțile ar putea-o găsi și în facultatea ce au la reședința jud. de a se prezenta în apărare cu avocați, ceea ce la comună și în afacerile pentru învoeli este prohibit aceasta (art. 78 din lege).

În ce privește căile de atac în contra hotărârilor, vom observa că la contravențiunile proprietarilor sau arendașilor și țăranilor în abaterile legii privitoare pe ei, se vor aplica textele speciale acestei legi, pe când delicturilor săvârșite de funcționarii publici, se vor aplica căile generale de atac prevăzute de legea judecătoriei de ocoale.

A decide contrariul, ar fi a lipsi pe inculpat de a fi judecat de judecătorul său natural, cum zice o vorbă de drept, și să-i smulgi un șir întreg de drepturi și facultăți de apărare pe care i le dă legea, locul și natura faptului comis.

Matei I. Dimitriu
Magistrat, Adjud.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„CODURILE UZUALE“

— Cu ultimele modificări —

Adnotate cu textul vechiu al articolelor modificate, cu diferența între textul român și străin, cu trimeteri la articolele codurilor române și străine cu care sunt în legătură și precedate de câte un index alfabetic, de

C. Hamangiu

Consilier la Curtea de apel din Craiova.

Acest volum, format mare în 4°, de aproape 600 pagini, legat flexibil în piele, imprimat pe trei coloane, în genul ediției franceze de servietă Dalloz, cuprinde pe lângă toate codurile uzuale și următoarele legi și regulamente: Legea timbrului adnotată, legea proprietarilor, legea autentificării, legea micului parchet, legea Curților cu jurați, memento de ședință a președintelui Curții cu jurați cu tabloul sinoptic după D. Cuculi, legea exproprierii, regulamentul hotărnicilor, legea casației, legea organizării judecătorești, și regulamentul taxelor portăreilor.

Deposit la librăria editoare Alcalaș & C-nie